

Dagens frågor

Stärk försvaret

Olof Palme försöker förgäves tysta den pågående utrikes- och säkerhetspolitiska debatten. Bovarna i dramat är inte de oförbätterliga moderaterna som vägrar att ge upp sin frihets- och försvarsdebatt, nej, sabotörerna är Olof Palmes vänner ryssarna.

Var gång en viss ro tycks ha sänkt sig över folkhemmet inträffar nya fall av flagranta sovjetiska kränkningar av svenskt territorium. Till yttermera visso behandlar Sovjet de svenska protesterna med kallsinnig nonchalans.

Det är uppenbart att Sverige efter en relativt lugn efterkrigsperiod nu återigen har hamnat i säkerhetspolitisk hetluft i skärningspunkten mellan det sovjetiska våldet och försvaret av den fria världen genom NATO. Sverige utsätts för en behandling av Sovjet som vi inte kan acceptera. Vi kan inte acceptera de återkommande kränkningarna av svenskt territorium. Vi kan inte heller acceptera Sovjets önskan att förvandla Östersjön från ett fritt hav till ett Sovjet-dominerat innanhav. Vi måste motsätta oss alla försök att påverka innehållet i vår neutralitetspolitik och att göra den mera "aktiv" i den riktning Sovjet önskar.

Det är inte lätt för ett litet land beläget intill en stormakt att hävda sina synpunkter. Då det är frågan om respekten för vår suveränitet och vår territoriella integritet finns emellertid inga alternativ. Sverige måste använda de medel som står till buds – dvs de diplomatiska – och den neutralitetsvakt som ett starkt försvar ger.

Svensk Tidskrift innehåller i detta nummer ett antal säkerhets- och försvarspolitiska analyser. En av slutsat-

serna av de synpunkter som framföres är att det är nödvändigt att kraftigt stärka det svenska försvaret. Detta bör ske både genom det slag av nytänkande och omstrukturering av försvarsmakten som Erik Rossander förespråkar och genom en betydande tillförsel av resurser till försvaret.

Det ryska planet

Den 9 augusti gick ett ryskt jaktplan in i en civil luftled över Östersjön och lade sig bakom ett svenskt passagerarplan. Det fortsatte i svenskt luftrum över Gotland. De svenska jaktplan, som luftbevakningen tillkallat, kom ett par minuter för sent för att avvisa det ryska planet. Det hade återvänt, troligen återkallat av sina egna ledningsorgan.

De ryska ubåtarna har vant oss vid kränkningar av svenskt territorium. Jaktplanets uppträdande kom som en nyhet. Dess sätt att uppträda kan inte ha berott på någon tillfällighet. Det lydde order. Man vet varifrån det kom och vart det gick tillbaka.

Om denna grova kränkning skulle svenska folket enligt regeringen hållas i okunnighet, vilket lyckades i två veckor. Inte ens det förföljda flygplanets besättning fick veta vad som hänt. Detta hemlighetsmakeri är alldeles obegripligt. Skulle ryssarna skyddas från obehag och hoppades man i UD att de skulle komma med ett beklagande och att ärendet sedan skulle kunna läggas till handlingarna?

I varje fall valde UD att ligga lågt. En vecka efter händelsen fick en tjänsteman, inte en av de högsta, "påtala" hos ryssarna i Stockholm vad som hänt och

begära "en förklaring". Ingen sådan kom. Ryssarna valde att i ganska ohövlig form blåneka till alltsammans, vilket äntligen ledde till en svensk formell protest. Samtidigt meddelade statsministern att en medlem av regeringen, visserligen bara kommunikationsminister Boström, skulle göra ett vänskapligt besök i Sovjetunionen.

Olof Palmes uppträdande i den här affären är helt obegripligt. Han började med att säga att regeringen reagerat "hårt" på vad som hänt. Det hade den inte alls. Att "påtala" något är ingen stark reaktion. Palme tillade, att plan från NATO-länderna också kränkt svenskt luftrum. Lyckligtvis gjorde han inte gällande att något sådant plan gjort någon ens tillnärmelsevis så grov kränkning som det ryska planet.

Vad Palme kom med var helt enkelt ett försök att släta över för rysk räkning. Det accentuerades genom att en medlem av regeringen utan uppskov skulle resa ut för att blidka eventuell sovjetrysk irritation. Sverige har förvisso ingen anledning att mer än nödvändigt skärpa förhållandet till Sovjetunionen. Men när statsministern inte gör något som helst försök att sätta sig i respekt, betyder detta bara att man i Moskva finner ytterligare anledning att uppträda både nonchalant och kränkande. Så länge Olof Palme med hjälp av Pierre Schori har hand om den svenska utrikespolitiken, har ryssarna ingen anledning att visa större hänsyn.

Dubbel konkurs

Det händer att företag läggs ner. Det förekommer även i dagstidningsbran-

schen, trots att socialdemokraterna och centerpartiet med hjälp av det ymnigt flödande statliga presstödet försökt omöjliggöra det.

Men det är skillnad på nedläggningar och nedläggningar, på konkurser och konkurser. Hanteringen av Stockholms-Tidningen (s) är – dessbättre – unik.

Om rena oegentligheter förekommit på Stockholms-Tidningen går inte att säga i dag. Det får den pågående utredningen visa. Även om de ansvariga hållit sig inom lagens ramar är deras inkompetens dock obestridlig. Den står i en klass för sig.

Stockholms-Tidningen startades för tre år sedan för att socialdemokraterna skulle kunna vinna 1982 års val och återta regeringsmakten. När tidningen började komma ut upptäcktes att den saknade annonsavdelning. Det hade man glömt. Eller också trodde man att annonsörerna av pur glädje över den nya partiavisan skulle komma störtande på eget initiativ. Så småningom rättades misstaget nödortfört till. Ekonomin förblev likväl ett sorgebarn, vilket inte hindrade ledningen att då och då offentliggöra kalkyler som förutsade en lysande framtid. Så sent som i våras besökte tidningens marknadschef en socialdemokratisk stadsdelsförening i Stockholm. Då var allt bara frid och fröjd. Enligt föreningens ordförande hade marknadschefen upplyst sitt auditorium om att Stockholms-Tidningen "skulle bli större än Svenska Dagbladet"!

Det är inte underligt att den tidningen dog, trots att den under sin treåriga levnad mottog omkring 106 miljoner kr i statligt presstöd. Även den mest förhärskade måste ändå chockas av hur ned-

läggningen genomfördes. Beslutet om konkurs innebär att fordringsägarna – inte minst prenumeranterna – de anställda samt landets skattebetalare drabbas av följderna av ledningens dilettantism. Dock inte alla fordringsägare, vill det synas. Samtidigt som tidningen försattes i konkurs utbetalades 4,3 miljoner kr till – just det, BPA. Och i början på juli kvitterade tidningen ut 39 145 000 kr i statligt presstöd, pengar som skulle trygga utgivningen under hela 1984. Den summan kunde ägarna behålla ograverad, därför att inte ens presstödssystemets skapare kunde föreställa sig ett så utmanande bidragsmissbruk.

Vi hade inga pengar, därför var konkursen oundviklig, förklarade ägarna, LO och det socialdemokratiska partiet. Det är nonsens. LO:s totala förmögenhet överstiger fyra miljarder kr, och socialdemokraterna kvitterar årligen ut över 100 miljoner kr i partistöd från stat, kommuner och landsting.

Ändå bestämde man sig för konkurs. Då fick man en till, en moralisk, på köpet.

18 år och för gammal

Att komma in på gymnasiet har blivit allt svårare. För några år sedan infördes ett antagningssystem med extrapoäng för arbetslivserfarenhet, förstahands- och andrahandsval, underrepresenterat kön och upprepad ansökan. Systemet ledde till allehanda taktikval och har nu justerats.

Antalet äldresökande, dvs sökande som inte kommer direkt från grundskolan, har ökat kraftigt under senare år. I Stor-Stockholms intagningsområde –

hela Stockholms län utom Södertälje och Norrtälje – sökte i år över 26 000 till gymnasieskolan. Närmare 10 000 var sk äldresökande. Antalet platser i årskurs I på gymnasiet var inte fullt 20 000.

I årets budgetproposition aviserades att de yngre skulle få företräde till gymnasieplatserna och riksdagen beslöt så i maj. Alla yngre kommer nu att tas in först och de äldre får en plats om det blir några över. Om inte får de söka till den kommunala vuxenutbildningen, men inom Komvux saknas många praktiska yrkesutbildningar.

När blir man då "äldresökande"? Jo, i den särskilda intagningsförrordningen har det nu fastställts att en äldresökande är en person som fyllt 18 år senast 30 juni det år utbildningen börjar på höstterminen.

Konsekvensen av detta är, att eleverna har en chans till gymnasieplats det år de går ut 9:an och en chans nästa år om de är födda första halvåret. Bänkkamraten som är född 1 juli får däremot tre chanser då han räknas som "yngre" ännu ett år.

Var är logiken? Båda har ju gått i samma klass under nio år.

De rika kommunerna

När den borgerliga regeringen i början av 1980-talet krävde att kommunerna skulle dämpa sin årliga expansionstakt med fyra procent blev det ett våldsamt jämmer. Upprörda kommunalmän gjorde gällande att det skulle leda till en omfattande försämring av den kommunala servicen. Ja, det var ingen ände på de bekymmer som skulle drabba de stackars kommunerna om de inte fick fortsätta att

göra av med skattebetalarnas pengar i en takt som var oförenlig med kraven på samhällsekonomisk balans.

Nu vet vi hur ogrundade klagomålen var.

En kartläggning som Kommunförbundets tidskrift *Kommun-Aktuellt* utfört visar att kommunerna totalt förfogar över hela 20 miljarder kr. Det betyder att deras likviditet är avsevärt starkare än nödvändigt. Ett finansieringskapital på 7–10 procent av de externa utgifterna anses vara fullt tillräckligt. Men 200 av landets bortemot 300 kommuner har en likviditet på över 10 procent. Den föga hedrande tätplatsen innehas av Vansbro med en likviditet som är mer än 70 procent!

Visst är det utmärkt att kommunernas ekonomi är god. Men det får finnas gränser. Det är ju den enskilde som drabbas. Han skall inte behöva överbeskattas på det sätt som nu skett. Därför hedrar det Norbergs kommun att man eftersträvar att sänka likviditeten ner mot fem–sex procent. Men Norberg tycks tyvärr vara ett undantag. Det vanliga är att kommunerna samlar pengar på hög – samtidigt som de envist vägrar att sänka utdebiteringen. Varför? Jo, för att de befarar nya statliga åtstramningsåtgärder.

Den här utvecklingen har flera nackdelar. En stark kommunal likviditet skall inte vara något självändamål. För obotfärdiga kommunalpolitiker kan den dessutom tjäna som ursäkt för att underlåta att spara på de kommunala utgifterna. Följden blir att den omprövning av kommunala åtaganden som är önskvärd av många skäl nu fördröjs.

Det är angeläget att kommunerna pressas att lätta på skattetrycket. Det

innebär bara att skattebetalarna får tillbaka en del av de pengar som de tvingats erlagga alldeles i onödan.

Historielektion

När Olof Palme höll tal på Stortorget i Stockholm hade han vänligheten att omtala att han själv var för fridsam för att låta moderathuvuden rulla, likt en gång Kristian Tyrann drabbade stadens borgare och adel. Han jämförde också dagens moderater med makthavarna i 1800-talets samhälle. Den frihetsdebatt som moderaterna för idag har sina rötter i när den tidens höger kastade socialdemokrater i fängelse, menade han. Förutom att det är oförskämt och osant är ett sådant påstående dumt. Att moderaterna kritiserar att alltmer beslutas kollektivt istället för av människorna själva, är ingen kritik mot demokratin.

Palme skulle lika väl kunna påstå att moderaterna har ansvaret för vikingatågen, för 30-åriga kriget eller för kalabaliken i Bender. De å sin sida skulle kunna påstå att socialdemokratin har ansvaret för mongolernas härjningar, Attilas elakheter, Karl den XI:s reduktion och för olika århundradens attacker på tryckfriheten, så som man idag värnar om TV-monopolet.

Bättre är emellertid att utgå från dagens politik och verklighet. Där kan man lätt finna att det finns bara ett demokratiskt parti i Sverige som har nära och vänskapliga förbindelser med olika diktaturer, nämligen socialdemokraterna.

Det finns bara en demokratisk politiker i Sverige som på ett massmöte har hyllat en diktatur och en diktator, och det var Olof Palme på Cuba 1975.

Det finns bara en demokratisk politiker som kunnat påstå att utvecklingen i Iran efter Shahens fall gick i demokratisk riktning, "med pedantisk noggrannhet". Det finns bara ett demokratiskt parti i Sverige som så genomgående har valt sina utrikespolitiska vänner bland gedigna förtryckare.

I dag ser vi resultaten i de länder som gynnats av svensk socialdemokrati. Vietnam är, liksom Cuba, en krigförande diktatur med en misslyckad ekonomi. Tanzania är en enpartidiktatur med misslyckad ekonomi, som lyckats förstöra hundraåriga jordbrukstraditioner. Zimbabwe utvecklas i dagarna slutgiltigt till en enpartidiktatur. Det finns få saker som Olof Palme internationellt har engagerat sig för som inte har slutat med ökad fattigdom och ökat förtryck.

Om vi trots allt skall tala historia. Tänk er en oppositionspolitiker i ett neutralt land i 30-talets Europa som reste och utvecklade goda kontakter med Italien och Japan. Som startade en egen kommission med företrädare för Nazi-Tyskland och fristående debattörer från demokratiska länder i väst. Som i internationella sammanhang utvecklade kontakter med personer inom det tyska propagandaministeriet och som kallade dem

"sina gamla vänner".

Tänk om han när han blev statsminister hänvisade till deras utsagor i den inrikespolitiska debatten om utrikespolitik. Tänk om han attackerade dem som kritiserade Nazi-Tyskland för att vara "säkerhetspolitiska risker" som målade "djävulsbilder". Tänk om han lade fram nedrustningsförslag som vann gillande i 30-talets Berlin men ogillades i den tidens London och Paris. Visst skulle vi minnas honom som en person med intensivt och personligt engagemang?

Vare sig när det gäller tid eller rum skall Olof Palme försöka anklaga andra för att vackla kring demokratin. Han gör det inte själv, med ett undantag. Så fort han passerat passkontrollen på Arlanda låter han socialismen ursäkta diktaturen. Därav hans storhet bland den tredje världens diktaturer.

Bäva mände Kreml

De borgerliga partiledningarna vill straffa Sovjetunionen för det ryska jaktplanets överflygning av Gotland genom att förvägra de ryska ledarna möjligheten att träffa Curt Boström.

Bäva mände Kreml!